

Predmet: Boro Trbojević –Grubišno polje

Okružni sud u Beogradu, Veće za ratne zločine

Poslovni broj predmeta: K.V. 5/08

Broj optužnice: KTRZ 4/07

Optužnica podignuta: 21.05.2008¹.

Tužilaštvo: Nebojša Marković, zamenik Tužioca za ratne zločine

Krivično delo: ratni zločin protiv civilnog stanovništava iz čl. 142. stav 1. KZJ

Optuženi: Boro Trbojević

Branilac: advokat Željka Tomljenović

Sudsko veće: sudija Snežana Nikolić-Garotić, predsednica Veća

sudija Vesko Krstajić, član Veća

sudija Vinka Beraha-Nikićević, član Veća

Glavni pretres: 26. septembar 2008.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Glavni pretres je počeo čitanjem optužnice.

Optužba tereti optuženog Trbojevića da je u periodu od 13.08.1991. do 31.10.1991. godine na području opštine Grubišno Polje, kao pripadnik samoorganizovanih naoružanih formacija građana srpske nacionalnosti tzv. *Bilogradskog odreda*, učestvovao u napadu na civilno stanovništvo, u uzimanju i zatvaranju talaca i njihovom mučenju, te u nečovečnom postupanju prema civilnom stanovništvu kao i vršenju ubistva civila.

Optuženi se izjasnio da nije kriv.

Saslušanje optuženog Bora Trbojevića

Optuženi je do 13.08.1991. godine živeo u Grubišnom Polju. Tog dana, dok je bio na poslu u Velikoj Barni, čuo je od komšije Steva Bosanca da su u njihovo selo došli *crnokošuljaši* i da su svi meštani Srbi rešili da pobegnu u šumu. Zajedno sa suprugom i dvoje dece prebegao je u Veliku Peratovicu, gde se smestio u kući svoje tetke Cvete Trbojević. Istog dana Stevo Bosanac i on otišli su u Štab tzv. Bilogorskog odreda, koji je bio smešten u vikendicu Gojka Lalića, javili se komandantu Radivoju Čakmaku i zadužili oružje.

U toku dana po njega su došli Lazo i Nikola Savatović i Branko i Pajo Kosanović i rekli mu da krene sa njima da obave neki zadatak. Na putu Grubišno Polje – Virovitica su se zaustavili i njemu rekli da ode u šumu prema Gornjoj Rašanici i čuva stražu. Oni su zatim na putu zaustavili vozila u kojima su bila trojica Hrvata Ivica Veraš, Vlada Radošević i jedan njemu nepoznat, koji su išli u Viroviticu po džakove za barikade koje je pravila hrvatska vojska. Lazo ih je pretresao, oduzeo oružje i vezao ruke. Odveli su ih kamionom u Štab, zatim ih zatvorili u jednu sušaru a posle nekoliko dana prebacili su ih u podrum osnovne škole, gde je bio oformljen zatvor. Komandir zatvora bio je Bogdan Trbojević zvani Božo, koji je imao spisak zarobljenika. Nakon nekoliko dana određen je da bude stražar u toj školi. Kasnije je

¹ Optužnica je precizirana na glavnom pretresu 27.05.2009. godine.

čuo da su ljude hapsili da bi ih razmenili za Miću Stanića, Spasu Miloševića, Dragana Mačaka i druge Srbe, koje su zarobili Hrvati. Zatvorenike su povremeno ispitivali komandant Čakmak i komandant seoske policije Milenko Stojić. Tokom ispitivanja povremeno je čuo kuknjavu, ali nije smeo da vidi o čemu se radi.

Nakon nekoliko dana [20.08.1991.] odred je zarobio još ljudi iz seka Topolovica, tako da je ukupno bilo 20-ak zarobljenika. Nije bio u opkoljavanju Topolovice, tako da nije bio u dvorištu pokojnog Mateje Kotarana, nije bacao bombe na tavan kuće gde su bili civili niti razdvajao žene od muškaraca. Tog jutra je bio u Velikoj Peratovici, pomagao u vojničkoj kuhinji, ali je čuo neku pucnjavu koja je dolazila iz pravca Topolovice. Popodne je otišao sa Brankom Kosanovićem da vide šta se tamo dešava. Videli su neke žene koje su kukale u dvorištu jedne kuće i video je Đorđa Rogoža, pripadnika odreda, zajedno sa mladim Željkom Selašem u senjaku. Željko je kasnije takođe zatvoren u školi. Kako je hapšenje već bilo završeno vratili su se u svoje selo. Zarobljenike je video tek uveče kod komande. Seća se Željka i Vlade Lovrenca, Mate Peteka, Milana Bilovića, Mate Kotorana, Milana Strage, jednog Ive i Vladimira Špiraleca. Čuo je da je bombu na kuću Anke Kotaran bacio Milivoje Čakmak.

Dok je obavljao dužnost čuvara nikada nije tukao zarobljenike, već im je donosio hranu, vodu i cigarete. Svi zarobljenici su bili u civilu jer su mnogi uhapšeni u svojim kućama. Broj zarobljenika se menjao jer su neki razmenjeni. Veraš i Radošević su prvi razmenjeni, kasnije su još neki, dok su šestorica ostala još uvek u zatvoru kada je on otišao iz sela. Kasnije je čuo da su ta šestorica ubijeni, ali ne zna ko ih je ubio.

Napustio je Veliku Peratovicu 31. oktobra 1991. kad je počelo bombardovanje sela od strane hrvatskih snaga. Po naredbi komandanta Čakmaka učestvovao je u pakovanju naoružanja i stvari iz crkve. Kada su završili utovar oružja u kamione Steva Bosanac i on su se pridružili koloni koja je išla za Srbiju.

Smatra da je greškom opušten i da je Bora o kome priča preživeli Vendal Šklebek verovatno Bogdan Trbojević.

Glavni pretres: 16. oktobar 2008.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Petra Dimića

Pre rata je živeo u Grubišnom Polju, gde je radio u Drvnoj industriji *Česma*. Kada je počelo hapšenje Srba od strane Hrvata, avgusta 1999. godine, pobjegao je u šumu dok je njegov brat Živko Četković ostao u selu i uhapšen je 15. avgusta. U šumi je bio 15, 20 dana a zatim se pridružio jedinici TO. Njegov vod je brojao dvadesetak ljudi i nalazio se na vrhu Grubišnog Polja. Komandant cele jedinice je bio Rade Čakmak. Bile su organizovane akcije hvatanja Hrvata, koji su kasnije razmenjeni za Srbe, ali on nije učestvovao u tim akcijama. Vođeni su pregovori oko razmene, za Srbe je pregovarala njegova majka i Đuro Sudarević a za Hrvate Janko Veraš. Zarobljeni Hrvati, njih desetak, držani su u školi u Velikoj Peratovici. U oktobru su Veraš i Radošević razmenjeni za njegovog brata Živka i doktorku Daljut. Misli da su Veraš i Radošević bili pripadnici Zbora narodne armije i da su zbog toga uhapšeni. Prebegao je u Srbiju 1. novembra 1991, zajedno sa svim Srbima iz okolnih sela. Ne zna šta se nakon toga desilo sa zarobljenicima u školi. Nije čuo da je neko do njih ubijen. Optuženi Trbojević je

takođe bio pripadnik jedinice, ali ne zna koja su bila njegova zaduženja. Pre rata nije bio u zavadi sa Hrvatima, bio je pošten, dobar majstor i porodičan čovek.

Saslušanje svedoka Draga Gotarića

Svedok je pre rata živeo u selu Blagorodovac. Krajem avgusta 1991. u njegovo selo upale su snage ZNG-a, tako da prebegao u Srbiju. U septembru se vratio u selo Borke, pa u Veliku Peratovicu, gde je postao pripadnik jedinice TO, koja je tamo imala sedište i čiji komandant je bio Rade Čakmak. Njegov zadatak je bio da povremeno stražari u selu Rašanica. Kada nije bio na straži vreme je provodio kod tetke Milice i njenog supruga Steva Bošanca. U Peratovici je bila organizovana kuhinja, čiji šef je bio Dušan Mrkšić a gde je radio i optuženi Trbojević. Čuo je da u selu ima zarobljenika i da se čuvaju za razmenu, seća se da su tu bili Veraš i jedan Žučo. Bili su zatvoreni u improvizovanom zatvoru, čiji šef je bio Božo Trbojević. Optuženog je viđao kod zatovra, ali ne zna šta je on tamo radio. Hrvatsku je napustio 31. oktobra, sa stražarskog mesta se uputio u Srbiju. Kasnije je čuo da su zarobljenici pobijeni. Njegova tetka Milica i tetak Stevo napustili su Peratovicu na traktoru i sa njima je bio optuženi Trbojević. Optuženi je uvek bio dobar i familijaran čovek, slon šali i nije bio preke naravi.

Saslušanje svedoka Radovana Brkića

Svedok je živeo u Topolovici, ali je u avgustu 1991. Željko Lovrenc, lokalni Hrvat, kao opomenu Srbima, bacio bombu na zgradu gde je radila njegova supruga kao prodavačica. Željko mu je priznao šta je uradio i rekao da je bomba trebalo da bude bačena na njegovu kuću. Zbog toga je 8. ili 9. avgusta 1991. sa suprugom prebegao u Veliku Peratovicu. U Peratovici se pridružio vodu policije, koji je vodio Milenko Stojić, i dobio poluautomatsku pušku. U selu je bila i vojna jedinica, čiji komandant je bio Rade Čakmak. Takođe, u školi je bio zatvor, čiji komandir je bio Božo Trbojević. Zatvor je ustanovljen posle akcije u Topolovici, kada je uhapšeno više hrvatskih civila radi razmene za Srbe. Čuo je da je tom prilikom na kuću porodice Kotaran u Topolovici bačena bomba jer je iz te kuće otvorena vatra. Ivica Vareš i Vlada Radošević, koji su prvi zarobljeni, prvi su i razmenjeni. Među ostalima su bili Mato Kotaran, Milan Saraga, Srevo Saraga, Željko Lovrenac i dr. Kako su bili iz istog sela otišao je da ih poseti. Nisu bili vezani i nije primetio da su imali bilo kakve povrede. Dao im je cigarete, ali se za njihovu dalju sudbinu nije interesovao. On nije učestvovao u hapšenju niti u ispitivanju tih ljudi, ali je njegova jedinica vršila obezbeđenje za vreme razmene. Zarobljenike je ispitivao Milenko Stojić i tom prilikom ih nije tukao. Čuo je da je optuženi bio jedan od čuvara u zatvoru, ali ga je viđao samo kod kuhinje koja je bila stacionirana kod njegove kuće. Iz Peratovice je, po odobrenju komandanta, otišao 25. oktobra u Beograd da smesti porodicu i više se nije vratio. Krajem meseca bilo je povlačenje Srba i prelazak u Srbiju, a šta se desilo sa zarobljenicima ne zna.

Saslušanje svedoka Radeta Kljajića

Svedok je dalji rođak optuženog. Pre rata je živeo u Grubišnom Polju, ali je iz bezbednosnih razloga početkom avgusta 1991. prebegao u Veliku Peratovicu jer je to bilo srpsko selo. U tom selu bila je jedinica TO tzv. Bilogorski odred, čiji je komandant bio Rade Čakmak. Ipak, komandant važne odluke nije donosio sam, već je za to bio zadužen Branko Popović, predsednik SDS-a. Svedok je postao pripadnik lokalne policije i bio je zadužen za preventivu

protiv alkohola jer je bilo ratno stanje, ljudi su često pili i trebalo je sprečiti međusobne sukobe. U policiji je bio i Milenko Stojkić, on je bio kvalifikovani policajac i vodio je ljude kada je trebalo da se obavi neki zadatak. U selu se nalazio zavor, gde su smeštani zarobljeni Hrvati, za koji je bio zadužen Božo Trbojević. Seća se da su u zatvoru stražarili Ljubiša Perović, Boro Rekić i optuženi Trbojević. Zarobljenici su čuvani radi razmene. Razmenu je obavljala vojska dok je policija obezbeđivala. Seća se da su jednom prilikom razmenjeni njih dvadesetak, među kojima su bili Veraš i Radošević. Hrvatsku je napustio 31. oktobra zajedno sa Rankom Radojevićem. Čuo je da su, prilikom povlačenja iz sela, zarobljenici ubijeni i da je to uradio Božo Trbojević iz osвете što su Hrvati ubili njegovog dedu i babu.

Glavni pretres: 17. oktobar 2008.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Milorada Cvišića

Svedok poznaje optuženog Trbojevića. Svedok je živeo u Velikoj Barni, ali je sredinom avgusta 1991. godine bio prinuđen da pobjegne u Veliku Peratovicu. Tamo je već bilo srpskih izbeglica, među kojima je bio i optuženi, i muškarci su se priključili lokalnoj vojnoj jedinici tzv. Bilogorski odred. Komandant je bio Rade Čakmak. Svedok je takođe postao pripadnik Odreda, zadužio automatsku pušku i dobio zadatak da nabavlja hranu za jedinicu i pomaže u narodnoj kuhinji, koju je vodio Dušan Mrkšić. Zna da je optuženi imao zadatak da čuva zatvor, koji je bio formiran u seoskoj školi. Nikada nije bio u zatvoru i ne zna ko je tamo bio zatvoren, ali zna da se u narodnoj kuhinji spremala hrana i za zatvorenike. Čuo je da su Hrvati zarobljeni da bi se izvršila razmena za Srbe koje su držali Hrvati. Jedna razmena je uspela kada su zarobljenici Veraš i Radošević razmenjeni za dvojicu Srba. Optuženi nije nikada učestvovao u zarobljavanju i nije učestvovao u akciji napada na Topolovicu, već je celog tog dana pomagao u kuhinji. U kuhinji su tog dana bili i Dušan Mrkšić i Stevo Stopanja. Svedok je iz Velike Peratovice prešao u Srbiju, dan pre napada Hrvata na selo, 29. oktobra 1991. godine. Nije mu poznato da su za vreme akcije ubijeni zatvorenici.

Saslušanje svedoka Dušana Kuprešanina

Svedok je u periodu od avgusta do oktobra 1991. godine radio kao kuvar u narodnoj kuhinji u selu Velika Peratovića, koja je bila smeštena u kući oca optuženog Bore Trbojevića. U kuhinji se spremala hrana za lokalnu vojnu jedinicu, za izbeglice i za zarobljenike, za oko 500 ljudi. Bilo je dosta posla tako da su radili još Dušan Mrkšić, Milorad Cvišić, Stevo Stopanja, Spaso Rašeta, optuženi Trbojević i dr. U seoskoj školi bio je zatvor u kome su, zbog razmene, držani Hrvati. Zatvorenike su čuvali stražari Boro Rekić, Boro Trbojević, Boro Gležnić i dr. dok je upravnik zatvora bio Božo Trbojević. Optuženi je povremeno pomagao i u kuhinji. Seća se da je tokom avgusta bila akcija u selu Topolovica i da je tada zarobljeno desetak Hrvata. Seća se da je među njima bio Željko Lovrenac. Zbog posla nije učestvovao u toj akciji, i misli da nije učestvovao ni optuženi jer ga je tog dana više puta video u kuhinji. Ne zna da li je optuženi išao do Topolovice da vidi šta se dešava. Svedok je Peratovicu napustio 31.10.1991. Bio je na traktoru sa Dušanom Mrkšićem i Lazom i Goranom Kosanović i njihov traktor je bio među poslednjima u koloni. U isto vreme, predveče, krenuo je i optuženi Trbojević, nakon što je završio pakovanje stvari iz kuhinje. Zatvorenici su ostali u školi i kasnije je čuo da su ubijeni. Siguran je da optuženi nije učestvovao u tome jer je selo napustio pre toga.

Glavni pretres: 11. novembar 2008.

Izveštaj: Darko Balać, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Dušana Mrkšića

Svedok je živeo u Grubišinom Polju odakle je, nakon dojave da će ga hrvatska policija uhapsiti, u leto 1991. pobjegao u Veliku Peratovicu. Tamo se okupilo oko 850 ljudi. Među njima je bilo žena i dece, ali i više stotina naoružanih muškaraca. Svedok je bio šef kuhinje. Komandant im je bio Rade Čakmak.

Avgusta 1991. godine je u seoskoj školi formiran zatvor, čiji je komandant bio Boža Trbojević. Seća se da su čuvari u zatvoru bili izvesni Boro, zvani *Jazavac*, Ljubiša Perović i optuženi Boro Trbojević, koji je najviše vremena, ipak, provodio radeći u kuhinji. Broj zatvorenika se vremenom menjao, jer su neki puštani, odnosno razmenjivani, ali ih je uglavnom bilo tridesetak. Radilo se o Hrvatima. Ne zna zašto su bili zatvoreni, ali smatra da je za to svakako postojao neki razlog. Nije imao kontakt sa zatvorenicima, pošto je imao posla u kuhinji, ali je čuo da su među zatvorenicima autoprevoznik Jakopek Dado, kao i *ono dijete* Seleši, koji je bio školski drug svedokove kćerke. Ne zna ko je saslušavao zatvorenike.

Akcija u Topalovici izvedena je septembra 1991. godine. Cilj akcije je bio da se zaštite tamošnji Srbi, kojima su Hrvati pretili. Zna da je bilo zarobljenih Hrvata i to petnaestak muškaraca. Svedok nije učestvovao u njoj i nije mu jasno kako ga svedok Seleši optužuje da je nagovarao optuženog da baci bombu na tavan kuće. Radio je taj dan u kuhinji baš kao i optuženi i izvesni Boško.

Zbog napada hrvatskih snaga bili su prinuđeni da se povuku iz Velike Peratovice. On je pakovao hranu i odneo je u Baranju. Tek kada su stigli tamo čuo je da je u zatvoru ostalo desetak zatvorenika. Ne zna ko je pobio te ljude, ali taj bi svakako trebao da odgovara. Međutim, poznaje optuženog i smatra da on to sigurno nije učinio.

Saslušanje svedoka Steva Stopanje

Svedok se vratio u rodnu Veliku Peratovicu kada je ostao bez posla u Grubišinom Polju. Puno se ljudi okupilo tamo i svedok je vremenom počeo da radi u vojnoj kuhinji. Nije se puno zanimao za ostala dešavanja pa tako nema saznanja šta su naoružani civili radili i u koje su akcije išli. Komandant odreda je bio rade Čakmak, a u komandi su još bili Živko Zagorac i Rade Kljajić.

U zatvoru su se nalazili hrvatski civili, koji su lišavani slobode i držani tamo za potrebe razmene. Naime, korišćeni su u svrhu razmene za srpske civile koji su zatvarani s hrvatske strane. Ne zna kakav su tretman imali zatvorenici. Šef zatvora je bio Bogdan Trbojević. Seća se i Bore Rekića, koji je imao bradu, ali ne zna da li je on bio čuvar u zatvoru. Bile su dve akcije hapšenja Hrvata po selu, ali smatra da optuženi nije učestvovao ni u jednoj, jer je radio u kuhinji.

Svedok je čuo za incident u kojem su ljudi pobijeni bombom bačenom u kuću u Topalovici, ali ne zna ko je to uradio. Nije mu poznato da su nakon evakuacije 31.10.1991. ostali ljudi zatvoreni u školi.

Saslušanje svedoka Spase Matijevića

Svedoka je sa mnoštvom drugih izbeglica sredinom septembra 1991. u Srbiji prinudno mobilisala vojna policija i nakon kraće obuke u Bubanž Potoku uputila u Republiku Srpsku, a zatim su 23.09.1991. dospeli u Bilogorska sela. U Velikoj Peratovici je boravio sve do povlačenja 31.10.1991. Dok je bio tamo radio je kao pomoćnik u magacinu, odnosno oružar.

Zna da je postojao zatvor u zgradi škole, u kojem su bili Hrvati, koji su razmenjivani za zatvorene Srbe. Broj ljudi u njemu se menjao, ali ih je bilo sigurno desetak. Ne zna kako je sa njima postupano. Šef zatvora je bio Božo Trbojević, koji je bio invalid i nesposoban za rat.

Evakuacija iz sela bila je 31.10.1991. godine. Dok je svedok užurbano pakovao oružje, čuo je niz detonacija, ali nije to povezao sa nekim događajem u zgradi škole, odnosno zatvoru, pošto su bili izloženi stalnom granatiranju. Božo Trbojević je ostao u selu nakon što je svedok otišao. Bora Trbojević je otišao iz Velike Peratovice istim kamionom kojim i svedok. Razdvojili su se tek u Tučević Polju oko 22:00 časova kada je optuženi izašao iz kamiona.

Obrana optuženog Bore Trbojevića

Optuženi je dopunio svoju odbranu, rekavši da zna ko je počinio zločine za koje je optužen i da to, u svakom slučaju nije on. Naime, ubistvo u Topolovici su izvršili sin Radeta Čakmaka Milivoje Čakmak i Žarko Vuković. To mu je rekao Peuljić Slobodan nakon što je saslušan kao svedok pred istražnim sudijom pa optuženi zato to tek sada navodi. Ubistvo zatvorenih civila u Velikoj Peratovici 31.10.1991, su izvršili Boro Rekić i Božo [Bogdan] Trbojević. Rekić se jednom prilikom o tome poverio sestri optuženog, a ona mu je to prenela. To što neki svedoci na njega ukazuju kao učinioca, optuženi objašnjava zabunom, jer je tamo bilo više njegovih imenjaka i prezimenjaka. Optuženi je naveo i imena ljudi koji su bili u kontaktu sa zatvorenicima i saslušavali ih. Bili su to: Rade Čakmak, Rajko Stojić, Branko i Radovan Kosolović. Rekao je i da je on samo izvodio zatvorenike, a da su ih maltretirali Čakmak i Kosolović, te Laza Savatović i Brkić Radovan.

Glavni pretres: 29. januar 2009.

Izveštaj: Gojko Pantović, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedokinje-oštećene Kate Kotaran

Svedokinja poznaje optuženog Trbojevića od 1991. godine, kada je jednom prilikom došao u njenu kuću da popravi zamrzivač. Dana 20.08.1991. godine oko 14:00 časova dotrčao je komšija i rekao joj kako dolaze naoružani ljudi. Kada je počela pucnjava seljani su se posakrivali. Jedan od vojnika je u štali našao njenog muža i počeo da ga tuče. Željka Selaši, koji je na motoru krenuo do nje, zastavili su pripadnici Bilogorskog odreda i vezali ga žicom. Nazivali su ih ustašama i pretili da će ih sve pobiti. Osim optuženog Trbojevića bili su to Lazo Sabatović, Dražen Vučković i još neki kojih se ne može setiti. Optuženi Trbojević, koji je imao kratku bradu i bio u kabanici sa kapuljačom, odvojio je žene od muškaraca. Đaka Miška, Željka Selaši i njenog muža Matije Kotorana je zarobio. Pitala je zašto ih i kuda teraju. Tada ju je optuženi Trbojević šutnuo nogom, uhvatio za ruku i odvuкао u štalu sa ostalim

ženama. Muškarce su odveli prema Velikoj Peratovici i zatvorili ih u seoskoj školi. Uveče je sa ostalim ženama izašla iz štale i otišle su do kuće Anke Kotaran i Josipa Seleši. Videla je da se na krovu nalazi rupa od eksplozije. Kasnije je čula da su uhvatili i odmah oterali Milana Svragu, dok su na drugom kraju brega zarobili Mihalinu, Mariju, sina Marjana i Draga Stankovića a na ulazu u Topolovicu ubili su Mirka Kovača i jednu izbeglicu. Njen muž je bio zatvoren 58 dana. Za to vreme pokušala je da ga poseti, ali nije uspela. Čula je da su ga zajedno sa još trinaesticom ubili 09.04.1993. godine. Bili su vezani po trojica. Pored njenog muža ubijeni su Damir Ljubičić, Ivo Lekšić i drugi.

Suočenje optuženog Trbojevića i svedokinje Kate Kotaran

Suočenje je obavljeno na okolnost da li se optuženi Trbojević prilikom kritičnog događaja nalazio u selu u kome je svedokinja živela i da li je imao kratku bradu i bio u kabanici sa kapuljačom. Optuženi je izjavio da on nije osoba o kojoj svedokinja govori, da prilikom krivičnog događaja nije bio u njenom selu i da je on tek kasnije tog dana tuda prošao kamionom. Svedokinja je ostala pri svojoj izjavi.

Saslušanje svedoka-oštećenog Miroslava Kotarana

Svedok je pre rata živeo u selu Velika Petarovica. Dana 20.8.1993.godine radio je u polju i kući se vratio između 16 i 17:00 časova. Nakon nekog vremena kroz njegovo dvorište su protirčala dva naoružana čoveka u plavim uniformama. Jedan od njih imao je zeleni kišni ogrtač sa kapuljačom. U kući je bio zajedno sa komšijama Josipom Saleši, Matom Pocanićem, Josipom Čengićem i svojom majkom Ankom Koratan. Video je kada je Željko Saleši prošao na motoru i kada su ga pripadnici Bilogorskog odreda zarobili. Isto je video i Željkov otac Josip, zbog čega je izašao na prozor i pozvao sina. Tada su vojnici zapucali u pravcu kuće i svi su pobegnili na tavan. Prvo su pucali po krovu, a onda su bacili bombu. Eksplozija je odbacila Anku oko dva metra, a na krovu je ostala velika rupa. Josipa je geler pogodio u leđa. Nakon nekog vremena izašli su i odvezli Anku traktorom u bolnicu. Tri sedmice kasnije preminula od posledica povreda. U selu nije bilo hrvatskih vojnika niti je neko od komšija bio naoružan, tako da ne zna zašto su u njegovo selo došli pripadnici Bilogorskog odreda.

Optuženog Trbojevića poznaje samo iz viđenja.

Saslušanje svedoka Bore Rekića

Svedok je bio čuvar u zatvoru u Velikoj Peratovici koji je formiran u avgustu, septembru 1991. godine. Zatvor se nalazio u velikom podrumu osnovne škole u Velikoj Peratovici. U njemu su čuvani uhapšeni muškarci civili. Nije mu poznato zbog čega su uhapšeni, ali pretpostavlja da je to bilo zbog razmene. Ne zna ni ko ih je hapsio. Pripadao je Bilogoroskom odred, čiji je komandant bio Rade Čakmak. Odred su činili samo Srbi i jedan Slovenac. Seća se da su tu bili Lazo Savatović, Rade Savatović, Radomir Posavnić. Od čuvara pamti optuženog Trbojevića, Bora Gležnića, Ljubišu Petrovića, Nikolu Trbojevića i Boru Barišića. Svi su bili naoružani. On je svoju pušku uzeo od Laze Savatovića iz skladišta u Virovitici. Misli da optuženi Trbojević tada nije imao dugu kosu niti dugačku bradu. Jednom je održan sastanak odreda na kome su razlovarali o tome kako treba čuvati zarobljenike i da su zarobljeni jer su hapsili Srbe u Grubišnom Polju. U zatvoru je bilo ispitivanja i maltretiranja, ali ne zna ko je to radio. Svedok je stražario napolju i u hodniku. Nije učestvovao u akcijama i

hapšenjima. U avgustu 1991. bila je akcija na Topolovicu i tada su zarobljenici dovedeni, misli da ih je bilo osam, ali mu nisu poznata njihova imena. Nije video optuženog Trbojevića da je ispitivao ili tukao zatvorenike. Nije mu poznato da je vođena evidencija o broju i imenima zarobljenika, ali je to mogao da ima Božo [Bogdan Trbojević, upavnik zatvora].

U Velikoj Peratovici je bio do novembra 1991. godine, kada je sa ostalima otišao u Banja Luku. Zarobljenici su te večeri ostali sami u zatvoru. Ne zna kada je optuženi Trbojević napustio podrum te večeri. Posle dvadesetak dana čuo je da su neki zatvorenici ubijeni a neki pušteni. Sudbina Mata Kotorana mu nije poznata, ali zna da je Željko Saleši ubijen.

Suočenje optuženog Trbojevića i svedoka Bore Rekića

Suočenje je obavljeno zbog neslaganja optuženog Trbojevića sa izjavom svedoka. Optuženi Trbojević rekao je da svedok nije napustio zatvor pre ponoći, da su zatvorenici ubijeni u 20:30 časova, da je svedok tada bio prisutan i da je to čuo. Svedok je ovo negirao.

Komentar

Svedokovo svedočenje je bilo neubedljivo, na pitanja Veća odgovarao je da se ničeg ne seća i da mu ništa nije poznato. Uzimajući u obzir da je svedok radio kao čuvar u zatvoru, morao je znati broj zatvorenika, njihova imena, njihov tretman, kapacitet zatvora, kao i to ko je izvodio zatvorenike na ispitivanja i ko ih je maltretirao.

Glavni pretres: 9. mart 2009.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Miška Čepo

Svedok je tokom 1991. godine živio u Topolovici, opština Grubišno Polje. Dana 20.08.1991. zajedno sa komšijama brao je duvan i nakon obavljenog posla otišli su u kuću Mate Kotorana. Ubrzo su se pojavili srpski vojnici i odvojili žene od muškaraca. U susednom dvorištu su čuli pucnjavu, ali nisu videli ko je pucao ni ko je bacio bombu. U toj pucnjavi je ranjena Anka Kotaran, koja je kasnije podlegla povredama. Muškarcima su vezali ruke i oči i tukli ih, a zatim ih poterali prema Velioj Peratovici. Tamo su ih uterali u sušaru za duvan, gde su ih zadržali celu noć. Nije prepoznao vojnike koji su ih zarobili, ali zna da nisu bili iz njegovog sela. Sledećeg dana prebacili su ih u podrum osnovne škole. Dok je boravio u zatvoru nije čuo da se pominje ime optuženog Bora Trbojevića. U podrumu je bilo 15-ak zarobljenika. Uslovi su bili loši i hrane je bilo malo. On je razmenjen u trećoj grupi 17.09.1991. Radovan Brkić i Milan Urozović su ga odveli do Grubišnog Polja i rekli mu da se vrati u svoje selo i da ga ne napušta. Dobio je jedan papir sa potpisom komandanta Rada Čakmaka, gde je pisalo da se može slobodno kretati po selu. Dana 1.10.1991. dobio je naređenje da napusti selo, tako da je zajedno sa porodicom pobjegao.

Saslušanje svedokinje Marice Kotaran

Tog dana [13.08.1991.] oko 15:30 časova krenula je autom iz Grubišnog Polja zajedno sa svojim zetom i njegovim prijateljem. Kada su stigli do Gornje Rašanice naišli su na barikadu koji su postavili srpski vojnici. Njen zet je izašao iz auta i vojnici su ga odmah ubili dok su njegovog prijatelja ranili. Seća se da je među njima videla Jova Berata i Dušana Mrkšića.

Jovo ju je izvukao iz auta i pitao *ti, ustaša, imaš li pištolj?* i kada mu je ona odgovorila da nema udario je u glavu od čega se onesvestila. Probudila se oko 18:30 časova i videla da pored nje vezani sede Željko i Vlado Lovrenac i njihov ujak Saragaš. Muškarce su poterali prema Velikoj Peratovici dok je ona ostala da lež. Ubrzo je došlo još vojske. Prepoznala je Rajka Bezbradicu i njegovog radnika [optuženi Trbojević]. Odveli su je na ispitivanje u Peratovicu. Pitali su je da li zna ko je ubio njenog zeta, ali je ona odgovorila da ne zna jer se plašila da i nju ne ubiju. U toku noći došao je Boža Makarić i još dvojica vojnika. Hteli su da je ispituju, ali su na kraju odustali. Tri dana čuvale su je na smenu tri žene da ne bi pobjegla. Dana 21.08.1991. vratila se kući.

Saslušanje svedoka-oštećenog Josipa Seleši

Dana 20.08.1991. godine nakon branja duvana zajedno sa sinom Željkom i komšijom Matom Kotaran otišao je na kafu kod Anke Kotaran. Čim su ušli u kuću začuli su pucnjavu, tako da su odmah pobjegli na tavan. Prepoznao je policajce Šarića i Stojića. Ubrzo je neko bacio bombu koja je na krovu napravila rupu. Kroz tu rupu video je optuženog Trbojevića i Dušana Mrkšića kada su ponovo bacili bombe od čega su on i Anka Kotoran ranjeni. Nakon dvadesetak minuta vojnici su se povukli, tako da je Miroslav Kotaran odvezao Anku i njega u bolnicu u Virovitici. Tamo su operisani, ali je Anka nakon deset dana preminula. Kada se posle mesec dana oporavio i izašao iz bolnice čuo je da je njegov sin Željko zarobljen i zatvoren u školi u Velikoj Peratovici. Tamo je i ubijen 31.10.1991. To mu je ispričao čovek koji je preživio tako što se sakrio iza dimnjaka i video kada su optuženi Trbojević i još jedan vojnik došli i iz automatskih pušala pobili zarobljenike.

Saslušanje svedoka Steva Bosanac

Svedok je 12.08.1991. proteran iz Grubišnog Polja, tako da je sa porodicom prebegao u Veliku Peratovicu. Tu se priključio Teritorijalnoj odbrani i obavljao zadatke vozača. Optuženi Boro Trbojević istog dana se priključio TO, ali svedok ne zna koja su mu bila zadužena. Zaduženja je određivao komandant Rade Čakmak. Sledećeg dana neki Hrvati su uhapšeni na putu između Grubišnog Polja i Velike Peratovice. Bili su to Ivica Vereš, Vlado Radošević i jedan Krajačić. On nije išao u tu akciju jer nije još uvek bio zadužio oružje. Krajačića su pustili jer ga je Lazo Savatović poznavao dok su ovu dvojicu zadržali i smestili ih u sušaru za duvan. Tu ih je čuvao Milivoj Lončar jer je trebalo da budu razmenjeni. Posle je bilo i drugih zarobljenika koji su čuvani u podrumu škole. U Velikoj Peratovici je ostao do napada Hrvata 31.10.1991. Tog dana je od komandanta bataljona Čortana dobio naređenje da oružje, koje je bilo smešteno kod crkve, ubaci u kamion i odveze prema Srbiji. Oko utovara pomogli su mu Boro Trbojević i Spaso Matijević. Kada su završili došla je njegova supruga Milica sa sinom i svi zajedno su u koloni krenuli za Srbiju. Nije mu poznato da li su neki zarobljenici ostali u školi.

Saslušanje svedokinje Milice Bosanac

Svedokinja je u Veliku Peratovicu došla 12.08.1991. sa suprugom i sinom jer su ih Hrvati proterali iz Grubišnog Polja. Njen suprug [svedok Stevo Bosanac] pridružio se TO, gde je dobio zaduženje vozača. Istog dana u Veliku Peratovicu je došao optuženi Trbojević sa porodicom. Tu su ostali do 31.10.1991. kada je bio veliki napad Hrvata. Zajedno sa sinom otišla je do crkve, gde je njen muž tovario oružje u kamion. Tamo je videla optuženog i Spasu

Matijevića kako mu pomažu oko utovara. Za vreme pakovanja optuženi se nije udaljavo jer su žurili da završe posao i što pre pobegnu. Kada su završili utovar svi zajedno su krenuli prema Srbiji. Nisu se zaustavljala ni vraćali jer su mogli da poginu. Kasnije su u Beogradu čuli da su zarobljenici ubijeni u školi. Optuženi nije mogao da učestvuje u tome jer je u to vreme bio sa njima.

Saslušanje svedoka Vlada Radoševića

Svedok je 13.08.1991. zarobljen zajedno sa Ivanom Vereš na putu kod Gornje Rašanice. Zarobili su ih srpski vojnici i zatvorili ih u sušaru za duvan u Velikoj Peratovici. Njihov komandant Rade Čakmak pitao ga je šta mu je trebalo da se prikučuje Zboru narodne garde. Seća se da je prilikom zarobljavanja video optuženog Trbojevića. U zarobljeništvu je bio do 13.09.1991. Bio je zatvoren u sušari, u podrumu jedne kuće i na kraju u podrumu škole. Zatvorenici su svakodnevno ispitivali, maltretirani i izglednjavani. Njega su okrivili za naoružavanje ustaša a Ivicu zbog toga što se pričalo da je rekao će klati srpsku decu. U školi je bilo tridesetak zarobljenika. Tukli su ih često i to čizmama, kundacima, pendrecima. Optuženi Trbojević bio je jedan od stražara u zatvoru, ali nije učestvovao u prebijanju već ih je samo odvodio na razgovore sa Stojićem i Kosanovićem. Optuženi i svedok su se poznavali, tako je on, kada nije bilo njegovih nadređenih, bio prijatan. Jednom im je doneo i vrećicu jabuka. Ipak, kada su njegovi šefovi bili tu on bi se narogušio i gurkao ih kundakom puške. Najviše ih je maltretirao Lazo Savatović i Tomiša Sladojević. Svedok je razmenjen zajedno sa Josipom Seleši. Josipov sin Željko Seleši, koji je takođe bio zarobljen u podrumu, kasnije je ubijen. Nakon razmene pridružio se policiji i učestvovao u akcijama oslobađanja. Nakon operacije 31.10.1991. Vendel Šklebek mu je rekao da je preživeo steljanje u podrumu škole jer je imao hrarosti da se sakrije dok su ostala trojica ubijena. Vendel mu je rekao da su došli Božo [Trbojević], Boro[optuženi Trbojević] i Boro [Rekić], da su pucali i na kraju bacili bombu. Kako su žurili nisu proverili da li je neko preživeo. Iako Vendal nije rekao prezimena ljudi koji su bacili bombu, svedok je zaključio da se radi o Bori Rekiću i Bori Trbojeviću jer drugih osoba sa imenom Boro nije bilo.

Saslušanje svedoka Slobodana Peulića

Nakon tragične pogibije Kučuk Sroana Hrvati su počeli napade na Srbe, tako da su se Srbi iz sela oko Grubišnjog Polja organizovali u Teritorijalnu odbranu čiji je komandant bio Rade Čakmak. Svedok je postao pripadnik policije gde je komandant bio Milenko Stojić. Hrvati su počeli da hapse civile, tako da je TO hapsila Hrvate kako bi ih slali u razmenu. To je počelo u avgustu 1991. Zarobljeni Hrvati držani su u podrumu škole. Optuženi Trbojević je bio zadužen oko kuhinje i bio je stražar u zatvoru. Svedok je išao u akcije hapšenja, ali ne zna šta se sa zarobljenicima dešavalo. Akcija napadana na Topolovicu je imala za cilj da uhapsu Josipa Seleši. Kada su otišli u Topolovicu videli su da se Josip sakrio na tavanu jedne kuće. Josip je svom sinu Željku dao pištolj i vrećicu sa mecima, tako da su vojnici uhvatili mladića i zatvorili ga. Svedok je čuvao žene u jednoj od kuća dok su Željko Vuković i Milorad Čakmak pokušavali da uhvate Josipa. Optuženi Trbojević nije učestvovao u akciji, tako da nije mogao da baca bombe na tavan kuće gde se Josip krio. Zarobljena su trojica ili četvorica muškaraca i zatvoreni su u školu u Velikoj Peratovici.

Komenatar:

Svedoci Miško Čepo, Marica Kotaran, Josip Seleši i Vlado Radošević svedočili su putem video-linka iz prostorija Županijskog suda u Zagrebu. Svedoci Stevo i Milica Bosanac radi svedočenja doputovali su iz Bosne i Hercegovine dok je svedok Slobodan Peulić doputovao iz Hrvatske. Svedočenje Steva i Milice Bosanac je veoma značajno jer oni daju alibi optuženom za događaj koji je otisan u tački g) optužnice.

Optuženi je svedoka Radoševića pitao da li je moguće da je se ime Boro odnosi na Boru Gležnjića a ne na Boru Trbojevića. Svedok je rekao da ne može da odgovori na to pitanje.

Glavni pretres: 10. mart 2009.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Ivana Vereša

Svedok je 13.08.1991. uhapšen na raskrsnici puteva za Gornju Rašenicu i Veliku Peratovicu. Uhapsili su ga ljudi u uniformama koji su bili naoružani automatskim puškama. Među njima je prepoznao [Laza] Savatovića. Njegovog prijatelja Josipa Krajačića su pustili dok su njega zatvorili u sušaru za duvan. Ubrzo je doveden i Vlado Radošević. Kod sušare su sedeli neki ljudi iz Garešnice, ali su njih razmenili sledećeg dana. Nakon nekoliko dana njega i Vlada su prebacili u podrum i tamo se nalazio kada je bio napad na Topolovicu. Tu su im vezali oči i tukli ih. Nakon četiri, pet dana prebačeni su u zatvor u Veliku Peratovicu. Nekoliko dana uslovi su bili jako loši, ali im je Milenko Stojić dozvolio da idu u toalet. Često su prozivani i odvođeni na ispitivanje. Tražili su da prizna da je govorio da će klati Srbe. Iako to nije bilo tačno, priznao je nakon što su ga pretukli. U zatvoru je prvi put tih dana video optuženog Trbojevića. Znali su se od ranije i on mu je jednog dana rekao da će sutra ići na razmenu ali da o tome nikome ne govori. Razmenjen je 15.09.1991. zajedno sa Miškom Čepom. Nakon što je 31.10.1991. bio napad na Topolovicu Vendel Šklebek, jedan od zarobljenika, mu je ispričao kako je preživeo. Rekao mu je da je Trbojević došao, da su bačene dve bombe i da su na kraju zapucali po zarobljenicima. Nije precizirao da li se radilo o optuženom ili o upravniku zatvora. Što se se tiče optuženog, njegovi susedi su mu rekli da su ih tukli Boro Trbojević, Milenko Stojić i Branko Kosanović i drugi.

Saslušanje svedokinje Save Lakić

Svedokinja je sestra po ocu optuženog Trbojevića. Iako je rođena u Grubišnom Polju, nema saznanja šta se tamo dešavalo od avgusta do novembra 1991. godine jer je u to vreme živela u Beogradu. Nakon što su Srbi izbegli [31.10.1991.] često je viđala Boru Rekića. Bili su prijatelji, tako da je on bio čest gost u njenoj kući. Dok je razgovarao sa njenim pokojnim suprugom čula je kada je ispričao da je nakon što su se svi povukli iz sela [Velika Peratovica] zajedno sa Božom Trbojevićem pobio zarobljenike u osnovnoj školi. Tada se pričalo da je njen brat [optuženi Trbojević] ratni zločinac i Boro Rekić je rekao da to nije tačno. Očekivala je da će neko od svedoka ispričati šta se zaista dogodilo, ali kako se to nije desilo pristala je da svedoči. Spremana je da se suoči sa svedokom Rekićem.

Saslušanje svedokinje Gordane Lakić

Svedokinja je sestričina optuženog Trbojevića. Seća se da je 1991. godine njen otac u njihovu kuću doveo Boru Rekića, koga je pronašao na autobuskoj stanici. Boro je kod njih proveo mesec, dva jer nije imao kuda da ode. Tada je čula da je za njenog ujaka govorio da je jako

svilen i da je zarobljenicima u školi davao vodu, hranu, cigarete, pričao sa njima i da on sigurno ne zna kako je to kada se ubije čovek. Takođe, ispričao je da on sa još dvojicom muškaraca ostao poslednji u selu i da su među zarobljenike bacili bombu dok je njen ujak u to vreme već bio izbegao iz sela. Boro je to tada nazvao *čišćenje*.

Saslušanje svedoka Branka Kosanovića

Svedok je pre rata živeo u Velikoj Peratovici a radio u Grubišnom Polju kao lovočuvar. U avgustu 1991. počelo je hapšenje Srba i postavljanje barikada, tako da više nije mogao da odlazi na posao. Tada se priključio TO čiji je komandant bio Rade Čakmak. Njegovi zadaci bili su izviđanje terena i pratnja do Bosanske Gradiške autobusa koji su vozili žene i decu. Nije išao u akcije hapšenja i ispitivanja zarobljenih Hrvata. Što se tiče akcije napada na Topolovicu, nije mu poznato šta se tamo tačno dešavalo. Tog dana oko podne komandant mu je rekao da povede dvojicu vojnika i da ode u izviđenje. U to vreme jedinici se priključio i optuženi Trbojević, koji je obavljao poslove oko kuhinje. Poveo je njega i krenuli su kroz šumu. Čuli su se pucnji, ali nisu znali šta se desilo. Zatim je kamionom prošao jedan čovek i oni su se sa njim vratili u selo. Prošli su kroz Topolovicu i tamo su samo videli neke žene. U toku dana dovedeni su neki zarobljenici, ali on ne zna šta se sa njima kasnije dešavalo. Nisu tačne tvrdnje svedoka Vereša da je učestvovao u njegovom hapšenju i batinjanju njegovih komšija, kao ni navodi optuženo Trbojevića da je on ispitivao zatvorenike. Ostao je u Velioj Peratovici do 31.10.1991. kada su svi napustili selo.

Komentar:

Svedok Ivan Pereš došao je radi svedočenja iz Hrvatske.

Svedokinje Gordana Lakić bila je vidno uzbuđena za vreme svedočenja. Optuženi Trbojević tokom suđenja deluje raspoloženo i rasterećeno. Njegov branilac advokatica Tomljenović ostrašćeno je izjavila da ko je ubio zarobljenike *svi znaju, svi Srbi, ali niko od njih neće da kaže*. Objašnjenje svedokinje Save Lakić zbog čega je tek sada odlučila da svedoči je neubedljivo. Može se očekivati da prilikom suočenja ove svedokinje i svedoka Rekića svako ostane pri svojoj tvrdnji.

Glavni pretres: 30. mart 2009.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Rada Čakmaka

Svedok je pre rata živeo u Malim Zdencima, ali je nakon napada Hrvata 20.07.1991. godine prebegao u Veliku Peratovicu. Tamo je već bio formiran Bilogorski odred, ali kada je pukovnik Branko Mišćević iz Darovarskog garnizona doneo oružje u selo i odredio njega da ga podeli stanovništvu, on je postao tzv. komandant odreda. Takođe, formiran je Štab jedinice u kome su, pored njega, bili Rade Kljajić, Živko Zagorac, Branko Popović, Branko Mišćević, komandir policije Milenko Stojić, Radovan Brkić i Lazo Stamatović. Odred je služio za odbranu sela od Hrvata, dok nikakve akcije nisu organizovane radi napada na Hrvate. On je prenosio naređenja pukovnika Mišćevića i nije sam donosio odluke. Odred je brojao između 100 i 200 ljudi. Svi su bili naoružani, dok je višak oružja stajao u garažama. U toku leta 1991. bilo je uhvaćeno tridesetak Hrvata koji su razmenjeni za Srbe. On je obavio jednu razmenu, na Grubišnom Polju. O broju zarobljenika čuo je od Milenka Stojića i Paje Kosanovića. Oni su mu dali spisak i rekli da je Božo Trbojević odredio ko će od njih ići na razmenu. Akcije

zarobljavanja Hrvata nisu planski organizovane već su bile spontane. Jedina organizovana bila je akcija na Ivanovo Selo koju je predvodio Branko Mišević. Zarobljeni su boravili u zatvoru koji se nalazio u seoskoj školi. Nije mu poznato ko je osnovao zatvor. Upravnik zatvora bio je Božo Trbojević, ali ne zna ko ga je postavio na tu funkciju. Njih dvojica nikada nisu razgovarali o zarobljenicima. Optuženi Boro Trbojević bio je jedan od čuvara u zatvoru. Svedok je bio samo jednom u zatvoru i tada je pitao zarobljenike da li ih ko maltretira i oni su mu odgovorili negativno. Nikada nije učestvovao u ispitivanju i prebijanju zarobljenika. Dana 31.10.1991. otišao je Beograd i tamo se sastao sa predstavnicima Vlade jer se znalo da će Hrvati napasti i trebalo je odlučiti šta da se radi sa civilima. Odlučeno je da svi pređu u Srbiju, ali kada se vratio u selo, stanovništvo je već bilo izbeglo. Što se tiče zarobljenika, naredio je da se utovare u kamione i zajedno sa civilima povuku iz sela, ali je kasnije čuo da su nađeni mrtvi u podrumu a da je jedan preživio. Ne zna ko je doneo odluku da budu ubijeni. Kada je već bio u Srbiji čuo je da su 1993. u šumu u Bukovici pronađeni leševi nekih zarobljenika u masovnoj grobnici.

Suočenje optuženog Trbojevića i svedoka Čakmaka

Suočenje optuženog i svedoka obavljeno je na okolnost razlika njihovih iskaza. Optuženi je naveo da je sve naredbe izdavao svedok i da su naredbe poštovane. Jedna od njih bila je i da se napadne Topolovica kako bi se zarobili Hrvati. Zarobljenici su zatvoreni u podrum škole, gde ih je svedok više puta ispitivao i tukao. Svedok je zarobljenicima davao papir i olovku da napišu izjavu ili donosio već napisane izjave koje su zarobljenici morali da potpišu. Svedok je negirao navode optuženog Trbojevića.

Predlog Odbrane

Odbrana je predložila da se kao svedoci saslušaju Milenko Stojić, na okolnost da li je optuženi Trbojević učestvovao u akciji napada na Topolovicu, i Spomenka Trbojević, na okolnost šta joj je Boro Rekić rekao u vezi s ubistvom zarobljenika, kao i da se obavi suočenje svedoka Spomenke Trbojević i Bore Rekića. Tužilac se protivio predlozima odbrane smatrajući ih suvišnim.

Odluka Veća

Veće je odbilo predlog odbrane da se kao svedok saslušava Spomenka Trbojević i da se obavi njeno suočenje sa svedokom Borom Rekićem, ali je prihvatilo da se kao svedok saslušava Milenko Stojić.

Komentar:

Svedok je govorio nelogično i neubedljivo, naročito o svojoj ulozi u organizovanju akcija napada na Hrvate i ispitivanju zarobljenika. Svi svedoci, bivši pripadnici odreda, govorili su da je svedok ispitivao zarobljenike i da je naređenje za napad stiglo iz komande jedinice. Nelogično je da komandant jedinog odreda u selu nema saznanja ko je naređivao akcije, ko je formirao zatvor, ispitivao i tukao zarobljenike, streljao zarobljenike i sahranio ih u šumi u Bukovici.

Glavni pretres: 28. april 2009.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Milenka Stojkića

Svedok je pre rata živeo u Grubišnom Polju. Radio je kao inspektor u SUP-u Grubišno Polje, ali kada je početkom avgusta 1991. njegovo radno mesto ukinuto napustio je policiju, kao i svi ostali Srbi. Tada se već javila netrpeljivost među stanovništvom različitih nacija. Nakon toga, do 13. avgusta, radio je u kafiću, čiji vlasnik je bio njegov brat. Tog dana su u grad došle *ustase* u crnim uniformama, tako da je sa suprugom napustio Grubišno Polje i otišao u Treglavu, gde su živeli njegovi roditelji, dok su njegov brat Ilija i snaha Milka na putu zaustavljeni i uhapšeni. Sledećeg dana je stupio u kontakt sa načelnikom SUP-a Grubišno Polje i on mu je rekao da je njegov brat pritvoren i pretučen i da mu je oduzet noyac. Obratio se Radetu Čakmaku, koji je bio komandant u srpskom selu Velika Peratovica. Rade je 15. avgusta organizovao razmenu Ilije i Milke za dvojicu zarobljenih Hrvata. Nakon toga svedok je ostao u Velikoj Peratovici i pridružio se Bilogorskom odredu. Oko 1. septembra formirana je vojna policija, tako da je on postao komandir jednog odeljenja. Dobio je *preporuku* od komandanta Čakmaka da pripadnici odeljenja hapse Hrvate za koje se pretpostavi da imaju veze sa ZNG-om i da ih čuvaju radi razmene. Bilo je više akcija zarobljavanja. Seća se akcije na Topolovicu, ali on u njoj nije učestvovao. Nakon toga osnovan je zatvor u podrumu osnovne škole. Upravnik zatvora bio je Božo Trbojević, dok je optuženi Boro Trbojević bio čuvar. Svedok je više puta odlazio u zatvor da odnese hranu i vodu za zarobljenike ili da ih ispituje jer je radeći u policiji stekao iskustvo u tome. Nakon ispitivanja pisao je izveštaje koje je dostavljao Radu Kljajeviću. Dešavalo se da u toku ispitivanja dođe neko od vojnika i da tuče zarobljenike. Seća se da su to radili Milenko Karanović i Žarko Vuković, ali se ne seća da je to radio i optuženi.

Njegova supruga je ostala u Velikoj Peratovici do 26. septembra, dok je on selo napustio 31. oktobra 1991. kada je bio napad hrvatskih snaga. Tog dana se sa svojim odeljenjem nalazio na vrhu Grubišnog Polja i pokušavao da održi liniju. Kada su oko 20:00 časova prekinute borbe, otišao je u Peratovicu zajedno sa Ljubiškom Ječmenicom i Milenkom Jelićem. Videli su veliku kolonu izbeglica, tako da su se vratili na liniju da bi rekli ostalima u odeljenju da ljudi beže za Srbiju. Oko 21:00 sat svi su se povukli sa linije. Sat vremena su u kamion utovarivali oružje koje je bilo skladišteno u crkvi, a zatim otišli do spavaonice da spakuju stvari. U toku pakovanja došao je optuženi Trbojević i rekao mu da ga upravnik (zatvora) Božo zove da dođe do zatvora. Svedok je to odbio, a na pitanje optuženog šta da rade sa zarobljenicima rekao mu da zarobljenike mogu da puste, povedu sa sobom i predaju Štabu ili ih ostave zatvorene pa će ih neko od Hrvata pronaći kad budu ušli u selo. Optuženi je otišao i nakon toga se nisu videli sve do 7. aprila 1992. Kasnije je čuo da su zarobljenici pobijeni tako što je neko od stražara bacio bombe među njih i da je optuženi Trbojević ušao u podrum da proveri da li je neko preživeo. Takođe, čuo je da su neki od zarobljenika pronađeni u masovnoj grobnici.

Suočenje optuženog Trbojevića i svedoka Stojkića

Suočenje optuženog i svedoka obavljeno je na okolnost razlika njihovih iskaza. Optuženi je rekao da je Veliku Peratovicu napustio u popodnevним satima 31.10.1991. nakon što je učestvovao u utovaru oružja. Takođe, rekao je da nije istina da je svedoka pozvao da pođe sa njim jer ga zove upravnik Božo. Svedok je ponovio da optuženi nije učestvovao u utovaru

oružja već su se videli tek u spavaonici kada mu je rekao da ga zove upravnik Božo i kada su razgovarali o zarobljenicima.

Komentar:

Iako je odbrana pozvala ovog svedoka, njegov iskaz najviše tereti optuženog. Prilikom suočenja optuženi je bio vidno uzbuđen, drhtao mu je glas i oči su mu bile pune suza. Svedok je naveo da mu je Željko Hajdinović rekao da je od Ljubiše Perovića čuo da je, nakon što je bačena bomba među zarobljenike, optuženi ušao da proveri da li je neko preživeo. Zbog toga je Veće odlučio da Željka Hajdinovića, Ljubišu Perovića kao i Ljubiška Ječmenicu pozove kao svedoke za naredno ročište.

Glavni pretres: 27. maj 2009.

Izveštaj: Gojko Pantović i Mirjana Lazić, posmatrači FHP-a

Saslušanje svedoka Ljubiška Ječmenice

Svedok je živeo u Grubišnom Polju, ali je u avgustu 1991. prebegao u Veliku Peratovicu, gde se priključio *Bilogorskom odredu*. Kada se broj ljudi u odredu povećao prešao je u odeljenje policije. Komandir njegovog odeljenja bio je Milenko Stojić, a komandant policije bio je Rade Kljajić. Kao pripadnik policije imao je zadatke obezbeđenja prolaza ženama, deci i starijim ljudima za vreme sukoba, kao i očuvanja javnog reda i mira. Policija nije presretala i hapsila Hrvate, već su to radile neke druge grupacije. Poznati su mu takvi slučajevi, ali su se oni dešavali stihijski. Seća se da su u avgustu 1991. godine bili zarobljeni Vlado Radošević i Ivica Vereš i da su zatvoreni u limenoj sušari za duvan. Drugi zatvorenici nalazili su se u podrumu seoske škole. Zatvorenike je čuvao optuženi Boro Trbojević, Božo Trbojević, Boro Rekić i Ljubiša Perović. Nije video da je neko tukao zatvorenike, ali je čuo o tome. Takođe, čuo je o akciji napada na Veliku Topolovicu, ali mu nije poznato ko je u njoj učestvovao. Čuo je samo da je u tom napadu ranjen jedan pripadnik njihove jedinice. Ne zna gde se optuženi Trbojević nalazio u večernjim časovima 31.10.1991, kada je počelo masovno povlačenje srpskog stanovništva. Tog dana nalazio se na položaju na vrhu Grubišnog Polja. U selo se vratio oko 20:00 časova i otišao u spavaonicu da spakuju stvari pre povlačenja. Ne seća se da je optuženi tada dolazio u spavaonicu i zvao ga da pođe do zatvora kako bi odlučili šta da urade sa zarobljenicima. Zatim je zajedno sa Milenkom Stojićem i još dvojicom vojnika pakovao oružje koje se nalazilo u crkvi. Nije video da su optuženi Boro Trbojević i Stevo Bosanac pakovali oružje. Kasnije je saznao da su zatvorenici ubijeni, ali ne zna ko je to uradio. Čuo je i da su tela pronađena, kao i da je zarobljenik Vendal Škvebek preživeo.

Izvođenje materijalnih dokaza

U nastavku dokaznog postupka pročitane su izjave svedoka-oštećenih Vesne Petek i Ivana Peteka, koje su dali 01.05.2009. pred Županijskim sudom u Bjelovaru.

Preciziranje optuženice

Tužilac je precizirao optužnicu na taj način što je izostavio optužbu za nečovečno postupanje prema civilnom stanovništvu, kao i optužbu za ubistvo Vendala Škvebeka.

Završne reči stranaka

Završna reč tužioca

Tužilaštvo smatra da je nesumljivo utvrđeno da je optuženi Trbojević izvršio krivično delo koje mu se stavlja na teret. Naime, na osnovu izvedenih dokaza tužilaštvo je dokazalo da je od avgusta do kraja oktobra 1991. godine na teritoriji opštine Grubišno Polje postojao oružani sukob između Zbora narodne garde i Bilogorskog odreda, čiji je pripadnik bio optuženi Trbojević. Optuženi je kao pripadnik Odreda učestvovao u presretanju i hapšenju radi razmene hrvatskog stanovništva, opkoljavanju sela Topolovica gde su razdvojene žene od muškaraca, koji su odvedeni i smešteni u neadekvatnom zatvoru, izvođeni radi ispitivanja i tada fizički zlostavljani. Jedan deo njih je razmenjen a jedan streljan, da bi optuženi kao jedan od tri pripadnika Odreda pucao u šest zatvorenih lica i bacio bombu među njih pri čemu je pet lica stradalo dok se jedan zarobljenik spasao. Iako optuženi ne priznaje krivičnu odgovornost, saslušani svedoci su potvrdili njegovo učešće u navedenim događajima. Svedok Vlado Radošević je prilikom hapšenja video optuženog na putu. Isti svedok tvrdi da ga je optuženi tukao, dok je svedok Ivan Vereš naveo da su zarobljenici tučeni i da su mu neki od njih rekli da ih je tukao upravo optuženi Trbojević. Svedoci Kata Kotoran i Josip Seleši prepoznali su ga i opisali njegovu aktivnost prilikom napada na Topolovicu, što je i sam optuženi priznao u istrazi. Svedoci odbrane Stevo Bosanac i Milica Bosanac navode da je optuženi učestvovao u pakovanju oružja i da je nakon toga sa njima napustio Veliku Peratovicu. Takođe, svedoci Sava i Gordana Lakić navode da optuženi nije učestvovao u ubistvu u podrumu već je to učinio Boro Rekić. Sam Boro Rekić navodi da nije učestvovao u ubistvu već da je sa Stevom Bosancem i optuženim napustio selo. Izjave svedoka odbrane su usmerene na pomoć optuženom i suprostavljene su međusobno i drugim izvedenim dokazima. Svedok Vlada Radošević kaže da je od preživelog Vendela Škvebeka saznao šta se dogodilo u podrumu. Iz izjava Vendela Škvebeka, koji je u međuvremenu preminuo, može se zaključiti da je optuženi Trbojević 31.10.1991. učestvovao u ubistvu zarobljenika. Ni jedan drugi dokaz ne upućuje da je postojao drugi stražar sa istim imenom i prezimenom. Svedok Milenko Stojić je posvedočio da je optužni bio u zatvoru kritične večeri i da ga je oko 22:00 časa pozvao da dođe do zatvora, ali da je svedok to odbio i rekao mu da zarobljenike može da oslobodi, ostavi zatvorene ili povede sa sobom.

Tužilac je zatražio da Sud optuženog oglasi krivim i izrekne kaznu po zakonu imajući u vidu sve otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

Završna reč odbrane

Odbrana osporava sve navode tužioca, jer ne korespondiraju sa izvedenim dokazima. Optuženi Boro Trbojević nije počinio niti jedno od krivičnih dela koje mu se stavljaju na teret. Na prvom mestu njegov je identitet u velikoj meri doveden u pitanje. U tom periodu u Velikoj Peratovici boravilo je bar deset pripadnika Bilogorskog odreda sa imenom Boro. Optuženi Trbojević nije učestvovao u prisilnom odvođenju civila niti je učestvovao u napadu na Topolovicu. Svedoci Dušan Mrkšić i Slobodan Perović potvrdili su da je za vreme tog napada Boro bio sa njima u kuhinji u Velikoj Peratovici. Optuženi Trbojević nije bacio bombu na kuću Anke Kotaran. Svedočenje Josipa Selešija koji je u situaciji opasnoj po njegov život stajao na prozoru kuće gde je neposredno pre toga eksplodirala bomba, i tom prilikom čuo i prepoznao govor Bore Trbojevića, krajnje je neuverljivo i nepouzdan. Na kraju, u postupku

nije utvrđeno da je Bora Trbojević u večernjim časovima 31.10.1991. u Velikoj Peratovici usmratio civile zarobljene u zatvoru, jer je iz iskaza više svedoka dokazano je da je Bora Trbojević u popodnevnim časovima napustio Veliku Peratovicu.

Odbrana je zatražila da Sud optuženog oslobodi optužbi, i u slučaju da utvrdi da je kriv prilikom odmeravanja kazne u obzir uzme olakšavajuće okolnosti.

Optuženi se u svemu pridružuje rečima branioca.

Objavljivanje presude

Sudsko veće donelo je osuđujuću presudu kojom optuženog osuđuje na kaznu zatvora u trajanju od deset (10) godina, u koju mu se uračunava vreme provedeno u pritvoru.

Sud je na osnovu izvedenih dokaza utvrdio da je optuženi Trbojević, kao pripadnik tzv. *Bilogorskog odreda*, u periodu od 13.08.1991. do 31.10.1991. godine na području opštine Grubišno Polje učestvovao u uzimanju i zatvaranju talaca i ubistvu civila hrvatske nacionalnosti, pa je tako 13.08.1991. učestvovao u prisilnom odvođenju i zatvaranju Vlade Radoševića i Ivana Vereša koji su kao taoci kasnije razmenjeni, dana 20.08.1991. učestvovao u opkoljavanju sela Topolovica a zatim u odvođenju talaca na taj način što je u dovorištu Kate Kotoran razdvojio žene od muškaraca, žene zaključao u štalu te potom učestvovao u odvođenju Matije Kotorana, čije je telo kasnije pronađeno u masovnoj grobnici, Željka Selešija, koji je kasnije ubijen u zatvoru u Velikoj Peratovici, i Miška Čepa, te je 31.10.1991. u večernjim satima u zatvoru koji se nalazio u podrumu osnovne škole u Velikoj Peratovici gde je bio stražar zajedno sa pokojnim Bogdanom Trbojevićem i još jednim nepoznatim licem, ispalio u zatvorene civile nekoliko rafala iz automatskog oružja pri čemu su Željko Seleši, Božidar Jakopec, Petar Kramer, Franjo Šokec i Mato Petek preminuli, dok je Vendel Šklebek ostao nepovređen pošto se sklonio iza jednog zida u podrumu, čime je optuženi Trbojević izvršio krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZJ.

Sud je optuženog oslobodio optužbi učestvovanje u mučenju i torturi zarobljenih civila u podrumu škole u Velikoj Peratovici i za optužbu da je bacio bombu na kuću Anke Kotaran.

Komentar:

Kazna na koju je optuženi Trbojević osuđen kao neposredni izvršilac ubistava pet osoba neprimereno je blaga i ne doprinosi pravdi za žrtve. Optuženi Trbojević u toku suđenja nije pokazao kajanje već je do kraja pretresa nastojao da isključi svoju odgovornost. Iako je bio u mogućnosti da zarobljenike oslobodi prilikom povlačenja ili ih ostavi kako bi ih pronašle hrvatske snage, optuženi je odlučio da ih zajedno sa upravnikom zatvora Bogdanom Trbojevićem likvidira, što ukazuje da je pobuda iz koje je delo izvršeno nacionalna mržnja. FHP smatra da kazna u trajanju od deset godina nije prihvatljiva za porodice žrtava.

